

ВИХІД ІЗ КРИЗИ В ПОТЕНЦІАЛІ СЕКТОРУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Антикризове управління припускає високий рівень знань економічних законів розвитку суспільних процесів усіма членами суспільства. Воно вивчає й аналізує можливості внутрішнього середовища або внутрішній стан системи (держави) й прогнозує можливі фактори впливу зовнішнього середовища. Виникаючі нестандартні ситуації змінюються в процесі динамічного розвитку, обростають новими проблемами, факторами внутрішнього середовища (вплив капіталу із країни, ріст інфляційних процесів, згорання й закриття виробництв, скорочення робочих місць) і факторами зовнішнього середовища (скорочення міжнародної торгівлі й фінансових відносин). Усе це вимагає знань, наявності необхідних кадрів, інформованості в прийнятті й реалізації складних і відповідальних рішень [1].

В основі сучасної світової фінансової кризи лежить криза загальнолюдських цінностей, втрата довіри, споживчий характер сучасного суспільства, орієнтація економічної науки на суто фінансові та економічні результати без врахування ролі людини окремо та людства у цілому, заради яких власне повинні функціонувати національні та світова економічна системи.

Для того, щоб подолати кризу в нашій державі, необхідно, перш за все, вдосконалити систему державного управління — оптимізувати адміністративні структури та протидіяти корупції в органах влади. Крім того, до основних і необхідних кроків, варто віднести стабілізацію курсу гривні, зниження процентних ставок, відновлення кредитування економіки, повернення в банки заощаджень громадян, подолання інфляції, заохочення до створення нових робочих місць і т.д. [2].

Не останнім кроком на шляху виходу України з кризи є стимулювання розвитку потенціалу сектору малого і середнього бізнесу.

Малі та середні підприємства — це «хребет європейської економіки»: вони створюють «найбільше робочих місць та є найбільш креативними», — говорить голова Спеціального комітету Європарламенту Вольф Клінч [3]. Якщо в період криз 1970—1980-х рр. у розвинутих країнах спостерігалось скоро-

чення робочих місць на великих підприємствах, то дрібні фірми їх не тільки зберігали, а й навіть створювали нові [4, с. 80]. Під час перехідного періоду цей сектор дає змогу державі з найменшими соціальними витратами здійснити реструктуризацію великих підприємств, під час якої завжди вивільняється величезний людський потенціал [5].

Але для того, щоб ефективно реалізовувати величезний потенціал сектору малого і середнього бізнесу, необхідно реформувати систему державного управління. Діяльність підприємств регулюють десятки законів. І навіть суди часто плутаються в законодавстві. Реформування законодавства є особливо важливим під час кризи, адже в умовах економічного спаду свої позиції на світовій арені та у глобальному співтоваристві збережуть лише ті країни, які є конкурентноздатними та мають конкурентноздатний бізнес.

Крім того, потрібно надалі вдосконалювати систему відкриття справи малих і середніх підприємств, створювати інфраструктуру їх обслуговування, покращити та уніфікувати з європейськими нормами спрощену систему оподаткування. Необхідно створити фонди фінансової підтримки інноваційно-венчурного бізнесу та місцеві фонди підтримки.

Це ті мінімально необхідні кроки, які необхідні розвитку сектору, що в кінцевому результаті призведе до економічного зростання. Адже, наприклад, реформування процедури реєстрації приводить до збільшення економічного зростання на 0,25—0,5 %, а скорочення податкового тягаря на 1 % асоціюється із збільшенням числа фірм на 3,7 %, збільшенням об'єму продажів на 0,9 % і зайнятості — на 1,1 %.

Є безліч думок з приводу того, що під час кризи не варто здійснювати реформи, необхідно просто мінімізувати втручання держави в роботу підприємств. Адже, в умовах загострення кризи кожне неефективне рішення у сфері ліцензування, дозвільній системі та регуляторній політиці в цілому матиме посилену больову реакцію у суспільстві. Але ж, наприклад, уряду Маргарет Тетчер також довелося діяти під час кризи, в умовах інфляції та дефіциту бюджету. Але вони провели вдалі реформи, і результат виявився позитивним.

Підтримка сектору малого та середнього бізнесу та розкриття його потенціалу має стати порядком або хоча б стимулятором негативних кризових явищ в Україні. Але для цього потрібні реформи в державному управлінні, а досвід країн, що мають сприятливе бізнес-середовище має бути головним пріоритетом у національному законодавстві.

Література

1. Айвазян З. Антикризисное управление: принятие решений на краю пропасти / З. Айвазян, В. Кириченко // Пробл. теории и практики упр. — 1999. — № 4. — С. 94—100.
2. Лановий В. Програма подолання економічної кризи без популізму // Газета «Економічна правда» від 12.02.2009 р.
3. Soutenir les petites entreprises tout en s'attaquant à la crise, s'accordent députés et experts [Electronic resource] / Parlement européen. — Le voie d'accès: <http://www.europarl.europa.eu>
4. Світовий бізнес: навчальний підручник / [за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця]. — Житомир: ПП «РУТА», 2004. — 498 с.
5. Редіна Н. Потенціал малого підприємництва у Дніпропетровській області / Н. Редіна, Ю. Долгоруков, О. Кужман // Регіональна економіка. — 2002. — № 1. — С. 24—31.

УДК 339.7

С. О. Хвалінський

ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ- ПЕРЕДВІСНИКИ БАНКІВСЬКИХ КРИЗ У ТРАНЗИТИВНИХ ЕКОНОМІКАХ

З огляду на нинішню світову фінансову кризу стає очевидним той факт, що кризи легше і дешевше попереджати, аніж долати. Для попередження банківських криз можна побудувати систему раннього попередження (СРП). Існують кілька видів СРП, але ефективність таких моделей визначається вірним підбором переліку показників (індикаторів), які можуть сигналізувати про наближення кризи банківського сектору. Особливо це стосується специфічних умов функціонування транзитивних економік.

На основі співставлення робіт авторів, що розробляли проблематику банківських криз [1—4], та фактів продемонстрованих останньою світовою кризою, можна запропонувати наступний перелік індикаторів. Їх можна розділити на кілька підвидів: мікроекономічні, макроекономічні, фінансові, інституційні. Розглянемо тепер кожен з цих показників окремо.

Мікроекономічні — описують внутрішній стан банку. Дають можливість дати оцінку функціонуванню всій банківській системі або окремим банкам. До них можна віднести наступні показники. Прибутковість — визначається як відношення чистого